

環境正義何在？ 台塑河靜認了死魚事件 越南人民賠了身家性命

越南死魚事件台塑河靜鋼鐵廠道歉一周年 民間團體聲明

今(2017)年 6 月 30 日，是台塑河靜鋼鐵公司，坦承包商排放廢水，導致大量魚群死亡的一週年，並承諾賠償 5 億美金。對許多人來說，悲劇似乎已經落幕；然而對當地漁民、居民而言，惡夢卻未曾終結。長期關注台塑越鋼汙染事件的天主教新竹教區越南外勞配偶辦公室、環境法律人協會、人權公約施行監督聯盟、台灣人權促進會等沉痛指出，在台塑與越南政府的秘密協議下，當地漁工始終無法獲得足夠補償，且持續忍受著失業的痛苦。加上當地媒體遭到嚴密監控，這些處境，始終未能被外界看到。

當地民眾透過天主教會指控，台塑河靜廠始終拒絕建立溝通管道，也未將環境監控資訊公開。儘管台塑宣稱已經在越南政府指導下，改善所有 53 項環保違規，但迄今外界仍不知道這 53 項內容為何，對於民間團體發文詢問相關問題亦完全未回應，甚至無從信任未來這類事件不會再發生。然而，今年 5 月 29 日，台塑河靜鋼鐵廠年產能 350 萬公噸的一號高爐已經正式點火，進行生產。然而隔天廠區即發生爆炸事件，令當地居民更加不安。

長期以來，台塑重創環境公安的紀錄罄竹難書，從 1999 年的汞污泥事件、2009 年仁武廠地下水污染，無數的廠區爆炸案，到晚近疑似竄改 2 萬 5 千筆六輕監測數據，民間無法相信它是一間願意自律的企業。我們因此嚴正要求，台塑應公開其環保治理的方法與數據，並讓越南民眾得以參與監督，以避免類似的情況再次發生。

雖然死魚事件發生迄今已超過一年，但越南當地居民的生計仍受到相當嚴重的衝擊，也對沿海四省的海產資源是否能安全食用仍有疑慮，當地新聞(Tuoi Tre)在 5 月 18 日引用副首相張和平報導，越南政府宣布在衛生部認為可以安全食用及海洋資源回復前，禁止在此四省份海岸的 20 海浬(23 哩)內的深海捕魚。越南政府曾在 2016 年 9 月進行採樣檢測，結果顯示四省份的深水魚樣本中有 132 件蝦、蟹及魷魚仍含有酚。

事件發展至今，更為弔詭的是，越南政府與台塑河靜廠以各種姿態現身媒體，蔡英文政府卻始終隱身，似乎毫無監管責任；主管對外投資的經濟部，更不斷抗拒相關修法。聲明團體在此呼籲蔡政府，應檢討「新南向政策」與《產業創新條例》，建立管理機制，防範台灣資本侵害外國環境與人權，以免經濟貿易的合作，變相為台灣企業剝削東南亞弱勢人民的生存資源。

具體而言，聲明團體對政府提出以下四項訴求：

1. 台塑應公布其於 2016 年 4 月排放的有毒物質、排放原因、相關調查與檢討報告。
2. 台塑應建置完整、透明、開放民眾參與的環境監控系統，包括說明現已建置的環境監測系統以及後續將建置的環境監測內容及時程，並承諾未來不再發生類似事件。
3. 台塑應善盡企業社會責任，正視因海洋汙染而受害的民眾，並提供合理之賠償。
4. 台灣政府修正「新南向政策」，將環境、社會與人權保障，納為赴外投資廠商的基本義務。
5. 經濟部應修正《產創條例原則》，並修訂《公司對外投資處理辦法》，提高大型對外投資的審查密度，並就其違背事項課予處罰或撤銷許可。

● 補充資訊：

2016.6.30 台塑河靜鋼鐵廠針對越南死魚事件道歉影片(影片中發言者為台塑河靜鋼鐵廠董事長 陳源成) <https://www.youtube.com/watch?v=PUso6TifXUo>

Công Lý Môi Trường Ở Đâu?
Formosa Hà Tĩnh Cúi Đầu Nhận Tội Gây Ô Nhiễm Môi Trường,
Nhưng Người Việt Nam Đã Phải Đối Lại Bằng Vận Mệnh, Gia Đình Và Cuộc Sống Của Họ.

Kỉ niệm một năm Công Ty Gang Thép Hưng Nghiệp Formosa cúi đầu xin lỗi vì đã gây ra thảm họa cá chết hàng loạt
Thông cáo báo chí của các tổ chức xã hội dân sự

Hôm nay ngày 30 tháng 6 năm 2017, kỷ niệm 1 năm công ty Formosa Gang Thép Hà Tĩnh xác nhận thải nước phèn thải dẫn đến thảm họa môi trường biển làm cho hàng trăm ngàn tấn cá chết, đồng thời hứa bồi thường 500 triệu Mỹ kim. Đối với nhiều người, thảm trạng bi kịch ô nhiễm môi trường biển dường như đã kết thúc, tuy nhiên, đối với ngư dân và người dân địa phương cơn ác mộng này không bao giờ kết thúc. Các tổ chức xã hội dân sự thường xuyên quan tâm đến sự kiện Formosa Hà Tĩnh gây ô nhiễm môi trường trong đó có Văn Phòng Trợ Giúp Công Nhân Cô Dâu Việt Nam - Giáo Phận Tân Trúc, Hiệp Hội Luật Sư Môi Trường, Liên Minh Giám Sát Thực Hiện Công Ước Nhân Quyền, Hiệp Hội Nhân Quyền Đài Loan chỉ cho thấy sự thông đồng bí mật giữa Formosa Hà Tĩnh và chính phủ Việt Nam, người dân và ngư dân địa phương đã không nhận được bồi thường thỏa đáng, ngược lại, họ tiếp tục bị thất nghiệp và phải chịu đựng những thống khổ do Formosa Hà Tĩnh gây ra. Thêm vào đó, thông tin liên quan về ô nhiễm môi trường Formosa bị nhà cầm quyền CSVN kiểm duyệt gắt gao; những điếm này thế giới bên ngoài không thể nhìn thấy và cảm nghiệm được.

Thông qua giáo dân Công Giáo thuộc Giáo Phận Vinh tại địa phương cho biết, Formosa Hà Tĩnh đã từ chối trực tiếp gặp gỡ và đối thoại với người dân, cũng như Formosa Hà Tĩnh không thiếp lập cơ chế công khai thông tin liên quan đến việc giám sát xả thải. Được biết Formosa Hà Tĩnh đã công bố rằng họ đã theo chỉ thị của nhà cầm quyền CSVN cải thiện 53 hành vi vi phạm môi trường, nhưng cho đến nay chưa có người dân nào tại 4 tỉnh Miền Trung biết được 53 hành vi vi phạm này là những hành vi gì? Đã có những tổ chức xã hội dân sự phát công văn yêu cầu làm rõ, nhưng đến nay vẫn chưa có hồi âm, điếm này làm cho chúng ta liên tưởng đến hoặc thậm chí không thể tin tưởng vào sự cố như vậy trong tương lai sẽ xảy ra nữa hay không. Mới đây vào ngày 29/5 năm nay Formosa Hà Tĩnh đã chính thức vận hành và sản xuất thép có công suất hàng năm là 3,5 triệu tấn. Tuy nhiên sau khi vận hành được 1 hôm, nhà máy bị nổ, sự kiện này làm gia tăng sự lo lắng nhiều hơn nữa cho người dân tại địa phương.

Formosa đã đạt kỷ lục quá nhiều về việc gây nên sự cố an toàn môi trường trong một thời gian dài. Ví dụ: Sự kiện Thủy Ngân Bùn năm 1999 tại Cambodia, năm 2009 sự kiện nhà máy làm ô nhiễm nguồn nước ngầm tại Nhân Võ Cao Hùng (Ren-Wu), nhiều vụ nổ tại các nhà máy của Formosa Plastics, việc thải khói gây ô nhiễm không khí được các tổ chức xã hội dân sự kiểm chứng từ 25,000 lần chỉ còn gần 270 lần, dân chúng địa phương không thể nào tin tưởng sự tự tôn trọng kỷ luật doanh nghiệp của Formosa Đài Loan. Do đó chúng tôi nghiêm khắc yêu cầu Formosa Hà Tĩnh công khai cung cấp thông tin về các dữ liệu quản lý môi trường của mình. Họ phải để cho người dân địa phương tham gia vào công việc giám sát, theo dõi, không để cho bị ép buộc tương tự như vậy xảy ra nữa.

Mặc dù thảm họa làm cá chết tại 4 tỉnh Miền Trung cho đến thời điểm hiện tại đã hơn một năm, nhưng đời sống của người dân địa phương ở Việt Nam vẫn phải chịu nhiều ảnh hưởng rất nghiêm trọng. Vấn đề an toàn thực phẩm biển của các tỉnh ven biển đến hôm nay vẫn là mối quan tâm hàng đầu. Theo báo Tuổi Trẻ số ra ngày 18 tháng 5, Phó Thủ Tướng Trương Hòa Bình, tại Bộ Y tế đã báo cáo rằng thực phẩm biển đã an toàn. Tuy nhiên, sau đó ông lại nói cấm 4 tỉnh Miền Trung khai thác và câu cá ở biển sâu trong vòng 20 hải lý. Vào tháng 9 năm 2016, nhà cầm quyền csVN đã cho tiến hành thử nghiệm mẫu và phát giác là các mẫu cá nước sâu ở bốn tỉnh có 132 mẫu tôm, cua, mực vẫn chứa phenol.

Kể từ khi sự kiện gây ô nhiễm môi trường xảy ra cho đến nay, đi ngược lại là nhà cầm quyền csVN và Formosa Hà Tĩnh đã dùng truyền thông báo chí để công khai nhận tội. Trong khi đó, bà Tổng Thống Thái Anh Văn lại tránh mặt, trốn tránh trách nhiệm quản trị cơ quan chủ quản phụ trách việc đầu tư nước ngoài, cũng chính là cơ quan chống lại việc sửa luật đầu tư nước ngoài. Các tổ chức xã hội dân sự đồng thanh kêu gọi chính phủ bà Tổng Thống Thái Anh Văn, nghiêm túc kiểm tra "Chính Sách Kinh Tế Hướng Nam" và "Luật Đổi Mới Công Nghiệp", thiết lập cơ chế quản lý để ngăn chặn vốn của Đài Loan đối với các công ty Đài Loan vi phạm nhân quyền và làm hại đến môi trường sống của dân chúng địa phương, tránh việc doanh nghiệp khai thác, gây tác hại cho nguồn tài nguyên trong đời sống của dân chúng.

Một cách cụ thể, chúng tôi gửi đến chính phủ Đài Loan 5 yêu cầu sau đây:

1. Formosa Hà Tĩnh phải công khai cung cấp thông tin về việc đã xả thải ra biển Miền Trung những chất độc hại gì? Nguyên nhân gì đã dẫn đến việc xả thải này? Các chi tiết về kết quả của việc đi tra, kiểm điểm và báo cáo.
2. Formosa Hà Tĩnh phải xây dựng hoàn chỉnh, minh bạch và có sự tham dự của dân chúng trong hệ thống giám sát môi trường, bao gồm việc trình bày rõ ràng về việc hoàn tất hệ thống giám sát hệ thống giám sát môi trường để theo dõi và phản ứng kịp thời để không thể có những biện pháp cưỡng ép trong tương lai sẽ không xảy ra.
3. Formosa Hà Tĩnh phải thực hiện đầy đủ trách nhiệm xã hội doanh nghiệp của mình, phải đối mặt với sự kiện ô nhiễm biển do chính mình tạo ra dẫn đến tình trạng người dân địa phương bị tổn thất hại, phải bù đắp đáng.
4. Chính phủ Đài Loan phải thay đổi "Chính Sách Kinh Tế Hướng Nam". Phải đưa vào trong chính sách này những giá trị về môi trường, xã hội và bảo vệ nhân quyền như là những trách nhiệm căn bản khi doanh nghiệp đi nước ngoài đầu tư.
5. Bộ Kinh tế cần phải sửa đổi "Các Nguyên Tắc Quy Định về Sản Xuất", và cũng như "Biện Pháp Giải Quyết Công Ty Đầu Tư Nước Ngoài". Cải thiện mật độ kiểm soát đầu tư nước ngoài, đồng thời trừng phạt các hành vi vi phạm hay thu hồi giấy phép đầu tư nước ngoài.

- thông tin bổ sung :

2016.6.30 Formosa Chính Thức nhận tội Thảm họa cá chình Miền Trung & Bồi thường 500 triệu USD

<https://www.youtube.com/watch?v=PUsO6TifXUo>